

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نامبر: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز
تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: مصیم
تلفن: ۴۴۵۲۳۲۷۵

www.sharghdaily.ir

شنبه ۲۲ مرداد ۱۴۰۱ • ۱۵ محرم ۱۴۴۴ • ۱۳ آگوست ۲۰۲۲ • سال نوزدهم • شماره ۴۳۳۷ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۳:۰۹ • اذان مغرب ۲۰:۱۶
اذان صبح فردا ۴:۵۰ • طلوع آفتاب ۶:۲۲

روزنامه شتر

دیالوگ روز

هیس دخترها فریاد نمی‌زنند - بوران درخشنده - ۱۳۹۲

وکیل (میرلا زارعی)، قربانی، خانواده قربانی به دلیل حفظ آبرو، حفظ آبروی خودشون در خانواده و محیط زندگی بر جنایت جنایتکار سرپوش می‌دارن و با اون در واقع همدست می‌شن. چه چیزی باعث می‌شه زنی که مورد آزار و اذیت قرار گرفته سال‌های سال تهدید و تحقیر و توهین رو با خودش به دوش بکشه و جایی شکایت نکنه. چه چیزی باعث می‌شه؟ فکر نمی‌کنید ریشه در اون اصل همیشگی داره که در گوش ما زن‌ها تا اول تا الان زمزمه کردن که هیس! ساکت. آرام، دختر فریاد نمی‌زنه، دختر داد نمی‌زنه؛ و در پایان به‌عنوان آخرین دفاع حرفی ندارم به جز... به جز گریه برای متهم.

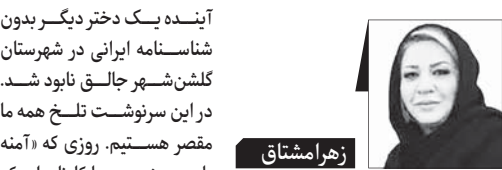
پنجره شهر

درس‌های سیل تابستانی

زهرا نژادبهرام

وقوع سیل تهران و استان‌های دیگر با همه تلخی‌ها، درس‌هایی هم به همراه داشت که بد نیست بعد از فروکش‌کردن گرد حادثه، کمی در آن تأمل کنیم. طبیعت در طول قرن‌ها سازوکاری را در دل خود تعریف کرده بود که مسائل و مشکلاتش را حل کند. بعدها هوش و تدبیر انسان هم به کمک آمد و تلاش کرد برای برخی از بحران‌ها، پاسخی بسازد؛ از مسیل‌هایی که برای سیل‌ها ساخته شد تا ساختار یک روخانه که با پیچ و خم و پستی و بلندی‌هایش به صورت طبیعی بستری می‌توانست باشد برای مهار سیل. اوضاع وقتی به‌هم‌ریخته شد و افسار امور از دست رفت که انسان «توسعه» را سررلوحه حیاتش قرار داد. دستکاری در طبیعت با عینک توسعه و بی‌توجه به همه جزئیاتی که پیش از این وجود داشت، دو خطر جدی را متوجه حیات انسانی می‌کند؛ نخست اینکه محیط زیست را تخریب می‌کنیم و فضای طبیعی را از آن می‌گیریم و دیگر اینکه به پنهان توسعه، بسترهای خطرسازی را برای جامعه فراهم می‌کنیم. سیل اخیر می‌توانست در تابستان داغ امسال و در این سال‌های درگیری با خشک‌سالی، به‌عنوان یک نعمت الهی نجات‌بخش بسیاری باشد؛ اما این شادی به بحرانی تبدیل شد که جان بسیاری را گرفت. علت اصلی این رویداد را می‌توانیم در سه موضع جست‌وجو کنیم. نخست عدم وفاداری به قوانین طبیعی، به این معنا که ما انسان‌ها به قوانینی که طبیعت طی قرن‌ها در دل خودش پدید آورده است، بی‌توجه هستیم. با بی‌توجهی کامل به این قوانین، انسان مدرن تنها مسائل مربوط به توسعه را خوب می‌فهمد و پیش می‌برد؛ غافل از اینکه طبیعت به سختی و دست‌ی عبرت‌آموز، هراز چندی با چوب قوانینش انسان را تنبیه می‌کند. دومین دلیل رخ دادن چنین حوادثی این است که انسان مدرن به پیشرفته‌شدنش بسیار غره شده و برای همین به دستاوردهای پیشینیان باوری ندارد. ما در سرزمینی زندگی می‌کنیم که تجربه سال‌ها انسان خردمند در آن نهفته است. مردمی که برای مهار سیلاب‌ها، مدیریت آب و منابع آبی ایده‌ها و دستاوردهای زیادی داشتند و به کمک همین دستاوردها هم در این سال‌ها این مملکت را از شر سیلاب‌ها و خشک‌سالی‌ها نجات داده بودند. بااین‌حال، کمتر کسی از امروزی‌ها به این دستاوردهای دانش قدیمی باور دارد و آنها را به کار می‌بندد. در همین سیل پیش‌رو دیدیم که سیستم مهار سیلاب بنای کهن تخت جمشید چگونه از پی‌قرن‌ها درست عمل کرد تا این بنا را از شر سیلاب نجات دهد. همین داستان برای فئات‌های ایرانی هم مطرح است. در واقع صنعت آب‌داری و مدیریت آب در ایران صنعتی قدیمی است و عجیب است که با این پیشینه، امروز باید عزادار مرگ عزیزی در سیلاب باشیم. سوئمن عامل هم این است که ما نه‌تنها به قوانین طبیعت با دانش پیشینیان‌مان توجه نمی‌کنیم، بلکه حتی در مسیر خلاف قوانین و اسلوب دنیای جدید نیز قدم می‌داریم. به نظر می‌رسد در مسئله‌ای مثل ساخت‌وساز منافع مالی بر منافع شخصی‌ما در بلندمدت ارجحیت دارد. تعارض میان مدیران مختلف، اعم از وزارت نیرو و شهرداری یا وزارت نیرو و وزارت راه و... منجر به تعرض جدی شهروندان به حریم رودخانه‌ها شده است. حریم رودخانه‌ها که در اختیار وزارت نیرو است، این روزها به جولانگاه‌هایی برای ساخت‌وسازهای بی‌رویه و خطرناک تبدیل شده است. تجاوز به حریم رودخانه‌ها موجب شده با کوچک‌ترین سیلابی، آسیب‌های فراوانی به مردم وارد شود. تأثیر منفی این تعارض منافع را می‌توانیم در اتفاقاتی که در مسیل‌ها رخ می‌دهد نیز ببینیم. اغلب می‌بینیم مسیل‌ها را تنگ یا محدود کرده‌اند یا سازه‌هایی روی آن ساخته‌اند. به این ترتیب سیل‌هایی را که راه نجات شهر از سیل هستند، تخریب یا محدود می‌کنیم برای اندکی ساخت‌وساز بیشتر. با همه این اقدامات، انسان امروزی با ایده توسعه شهری تخریب را در پیش گرفته است و نتیجه فعالیت‌های توسعه‌طلبانه‌اش نیز به تخریب بیشتر منجر می‌شود. معنی توسعه حتما با پایداری باید همراه باشد وگرنه اگر سازه‌ای ساخته شود که چند سال بعد با سیلی ناپود نبود و منجر به نابودی جاهای دیگر هم شود، معنایی جر تخریب ندارد.

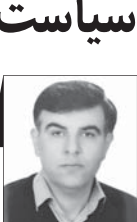
زهرا مشتاق

آینده یک دختر دیگر بدون شناسنامه ایرانی در شهرستان گلشن‌شهر جالق ناپود شد. در این سرنوشت تلخ همه ما مقصر هستیم. روزی که «آمنه یارمحمدزهی» بی‌کارنامه‌ای که تمام نمراتش ۲۰ بود از مدرسه اخراج شد، حتی معلم‌ها هم با او گریه می‌کردند. از میان هشت خواهر و برادرش، او تنها بچه‌ای بود که برای درس‌خواندن در مدرسه جنگید؛ چون عاشق مدرسه بود و هست. مادرش نوبی‌بی هزار بار گفته بود پیش از آنکه عزرت را بخواند خودت محترمانه دیگر به مدرسه نرو. از کلاس پنجم به بعد مخالفت برای نرفتن آمنه به مدرسه بیشتر شد و تلاش او مضاعف‌تر. او با نمره‌های ۲۰ خود لیاقتش را به همه نشان داد. اما روزی که نه دلش از آن وحشت داشت، از راه رسید. درست در اوج شادمانی، وقتی داشت دوره مریکری مهدوکودک را سپری می‌کرد، از آموزش‌پرورش به او تلفن می‌کنند که باید در جلسه‌ای که برای او تشکیل شده، حضور یابد.

او امکان شرکت در این جلسه را پیدا نمی‌کند و در غیاب او برای آینده یک دختر ایرانی بدون شناسنامه که نداشتن شناسنامه‌اش به‌طور مستقیم متوجه خلا یا نبود کارکرد مؤثر و سریع قوانین است، تصمیم گرفته می‌شود. او کم‌لمی ندارد و امکانی برای ثبت‌نام او در سامانه سیدار وجود ندارد؛ پس حق ادامه تحصیل از او گرفته می‌شود. حق شرکت در امتحانات نوبت دوم در پایه دهم از او سلب می‌شود و به سرنوشتی مشابه صدها دختر و پسر ایرانی بدون شناسنامه مبتلا می‌شود. چه آینده‌ای در انتظارش هست؟ برایتان می‌گویم؛ شوهر داده می‌شود و فرزندان بدون شناسنامه دیگری چون خود به دنیا می‌آورد، بدون آینده و بدون هویت. پدر آمنه اهل پاکستان و مادرش ایرانی است. طبق قانون رسمی ایران، مادران ایرانی که با اتباع خارجی ازدواج کرده‌اند، می‌توانند برای فرزندان خود شناسنامه دریافت کنند. این خانواده نیز از سال ۹۰ تاکنون در اداره اتباع و مهاجرین خارجی و در شهر زاهدان که مرکز استان سیستان‌وبلوچستان است، تشکیل پرونده داده‌اند. مدارک آنها کامل است. آخرین بار پس از یک ماه رمضان در اداره اتباع حضور یافته و به سوآلات اداری پاسخ داده‌اند. قرار شده نتیجه به آنها اطلاع داده شود، اما دیگر هیچ خبری نشده است. اداره اتباع هم اداره‌ای نیست که شما بتوانید به دنبال پرونده خود بروید. برای چنین اموری ناچار از تبعیت از قوانین و فرآینم اداری هستید. حلا آینده آمنه پایه دهم

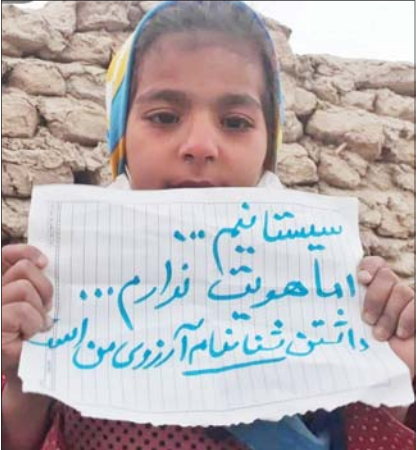
یادداشت

سیاست و متافیزیک

کورش الماسی

اقتصاد و... عدم شفافیت باشد. سال‌هاست که پیرامون لزوم و ضرورت شفافیت عملکرد مدیریت سیاسی اظهارنظرهایی بی‌شماری از طرف فعالان سیاسی مطرح شده است. اما درباره اینکه دقیقاً شفافیت در چه موضوع یا موضوعاتی مطلوب و لازم است، چیز زیادی گفته نشده است. در این موجد قضایوتی صورت نمی‌گیرد. بلکه تنها تلاش می‌شود نشان داده شود که سیاست و متافیزیک دو مقوله کاملاً متفاوت هستند و اینکه ناکارآمدی مدیریتی برآیند خلط یا ادغام این دو مقوله ذاتا متفاوت است. ازاین‌رو، تبیینی مختصر و کلی از ریشه‌های عدم شفافیت که منشأ ناکارآمدی مدیریتی است، ارائه می‌شود. بی‌شک می‌توان ادعا کرد که اصلی‌ترین دلیل عدم شفافیت و بعضاً آشفتنه مدیریت، منشأ ناکارآمدی نیز هست. عدم شفافیت «اهداف مدیریتی» است. اینکه مثلا هدف یا اهداف راهبرد روابط خارج چیست؟ اگر هدف از حکمرانی ایجاد رفاه، آرامش و امنیت برای شهروندان نیست، پس هدف با اهداف سیاسی کدام‌اند؟ اگر هدف فرهنگ تقویت انسانیت، ترویج لزوم رعایت قوانین و اخلاق اجتماعی و... نیست، پس هدف یا اهداف فرهنگی کدام‌اند؟ ... چراکه در صورت مشخص‌بودن اهداف مدیریت در عرصه‌های روابط خارجه، اقتصادی، فرهنگی و... شهروندان، فعالان و نخبگان می‌توانند براساس دستاوردهای حاصله در مدت زمان معین به ارزیابی سود و زیان اهداف گوناگون بپردازند. از آنجا که اهداف کلان مشخص نیستند، به ناچار ما تنها می‌توانیم بر اساس دستاوردهای عینی هر حوزه، مثلا براساس سود و زبانی که روابط خارجه برای منافع ملی دارد، آنها را ارزیابی کنیم. بنابراین، براساس «نتایج و دستاوردها» در عرصه‌های گوناگون روابط خارجه، آموزش و پرورش، اقتصادی، فرهنگی، صنعت، تجارت و...

سکین آرزویی است

در سال‌های بسیار دور و به دلیل هم‌جواری مرزی و نسبت‌های خویشاوندی به ایران آمده و تشکیل زندگی داده‌اند و از این‌رو کشور ایران خود را ملزم به ارائه شناسنامه نمی‌داند؛ چون اساسا آنها را ایرانی نمی‌داند. اغلب این افراد کسانی هستند که نسل در نسل در ایران بوده، زاده ایران هستند و از حضورشان بیش از چندین دهه می‌گذرد. در این میان، دسته دیگری هم هستند که کاملا ایرانی‌اند، اما به دلیل سکونت در روستاهای بسیار دوردست و صعب‌العبور و عدم آگاهی از اهمیت داشتن هویت و شناسنامه، تلاشی برای داشتن اسناد هویتی نکرده و این نسل به نسل پیش آمده و ناگهان با حجمی از افراد فاقد شناسنامه روبه‌رو شده‌اند؛ به‌خصوص آنکه به دلیل فرزندآوری بسیار در فرهنگ روستایی و میان قوم بلوچ، این آمار بیش از پیش رو به فروری است.

دولت ایران موظف است به‌طور روشن و شفاف پاسخ‌گوی هر دو دسته این ایرانیان فاقد شناسنامه باشد. اگر پیشینه غیرایرانی به رغم حضوری بیش از چندین دهه، بازم موجب اعطای شناسنامه ایرانی نیست، باید به‌گونه‌ای شفاف و بدون پنهان‌کاری و رسما اعلام شود تا این افراد قادر به تصمیم‌گیری راجع به آینده و سرنوشت خویش باشند. درباره ایرانیان فاقد شناسنامه نیز که داشتن هویت حق قانونی و بدیهی آنان است، برای جلوگیری از تضییع حق آنها باید هرچه سریع‌تر و فوری تصمیم‌گیری شود.

آسمان جهان

راه‌تقلب در امتحانات بسته‌می‌شود؟

ایسنا خبری را به نقل از آی‌ای منتشر کرده است که اگر زمانی اجرائی شود، استرس دانش‌آموزان و محصلان را کم می‌کند و خیال معلمان را بابت تقلب راحت؛ صدها سال است که آزمون و امتحان‌گرفتن در مدرسه و دانشگاه به‌عنوان ابزاری عملی برای آزمایش توانایی‌های یادگیری دانش‌آموزان و دانش‌جویان در سراسر جهان استفاده می‌شود؛ اما حالا نتایج یک تحقیق جدید که در اوتوس ساینس منتشر شده، نشان می‌دهد که اسکن مغزی، یادگیری دانش‌آموزان را بهتر از امتحانات انداز‌گیری می‌کند. تیمی از پژوهشگران دانشگاه «جورج تاون» این ادعا را مطرح کرده‌اند. پژوهشگران، مطالعه‌خود را حول یک برنامه درسی منحصربه‌فرد که در برخی مدارس دولتی در ویرجینیا در ایالات متحده تدریس می‌شود، متمرکز کردند. این برنامه بر تفکر فضایی تمرکز دارد که می‌توانند به‌عنوان توانایی ذهن برای به‌کارگیری مهارت‌ها، دانش و اقدامات مختلف برای درک دنیا و اشیاء و خواص آنها مانند ابعاد، شکل، مکان و... که در اطراف یک فرد وجود دارد، تعریف شود. پژوهشگران از دانش‌آموزان این مدرسه اسکن آم‌آرای گرفتند و هم‌زمان، آزمون‌های سنتی را نیز برای آزمایش دانش آنها برگزار کردند. آنها دریافتند که اسکن مغز بهتر از نمرات امتحان، میزان یادگیری دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کند. البته پژوهشگران معتقدند که این نتایج به این معنی نیست که باید از برگزاری امتحان‌های سنتی خودداری شود؛ البته داده‌های اسکن مغز می‌تواند کمک کند تا برنامه‌های درسی و مطالعه مؤثرتری را در مؤسسات آموزشی انتخاب و اجرا کرد. هرچند این تحقیق، سوآل‌های زیادی را در پی داشته و پژوهشگران قصد دارند این نتایج را در تحقیق دیگری تکرار و بررسی کنند و درعین‌حال، رمز و رازهای جدید مرتبط با یادگیری و مغز را تحلیل کنند.

• سال‌هاست که پروژه‌های ساختمانی زیادی با هزینه‌های میلیاردی در بهترین مناطق جزیره کیش نیمه کاره رها شده‌اند و بسیاری از مردمی که در این پروژه‌ها سهام‌دار بودند در دادگاه‌ها سرگردان هستند. عکس: مارال شیرین‌خواه/ باشگاه خبرنگاران جوان

یاد

شاپور منوچهری به خاک سپرده شد

رضانامجو

روزنامه‌نگار و وکیل دادگستری

شاپور منوچهری یکی از شاخص‌ترین وکلای دادگستری، پنجشنبه گذشته به خاک سپرده شد. بیستم مرداد ۱۴۰۱خیابان زاگرس مملو بود از دوستداران این وکیل شریف که برای ادای احترام و حضور در آیین تشییع او از مقابل کانون وکلای دادگستری مرکز گردهم آمده بودند. آقای منوچهری وکیل دانشوری بود. به دور از اغراق‌های مرسوم زمانه، ویژگی‌های نیکویی داشت و وقتی سه سال قبل برای بزرگداشت جهانگیرخان مستوفی، یکی از دادفران نامدار این سرزمین، با او به گفت‌وگو نشستم، حسن خلق و مردم‌داری‌اش را به چشم دیدم. یکی از ویژگی‌های بارز وکیل تازه از دست‌رفته آن بود که به واسطه تجربه سال‌ها روزنامه‌نگاری در سنین جوانی و پس از آن تحصیل در رشته ادبیات فارسی در دانشگاه تهران، شان وراه‌ها را خوب می‌شناخت. مصاحبت با او همراه شد با یازنمایی خاطرات شیرین روزنامه‌نگاری و بعدتر مسئولیتی که در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان داشت. بسیاری از وکلا اما این سابقه دور و دراز و آن خاطرات را شنیده‌اند. از دیگر سو، بسیاری از افت‌خیزهایی که منوچهری و همکارانش در ادوار هیئت‌مدیره کانون وکلای دادگستری مرکز از سر گذرانده‌اند، به‌طور قابل قبولی ثبت و ضبط نشده است. حالا با مرگ منوچهری به احتمال این بخش از زندگی او به‌عنوان نگه‌ای از تاریخ کانون وکلای دادگستری و البته بخشی از داستان‌های در سینه مانده آن وکیل نام‌آشنا، با پیکرش به خاک سپرده می‌شود.

منوچهری علاوه بر آشنایی شگرفی که با هنر و خاصه موسیقی، هنر نوازندگی و ادبیات داشت، وکیل آزاداندیشی بود. از نگاه او قانون باید پاس داشته می‌شد.

در گفت‌وگویی که پیش‌تر با او داشتیم، درباره حضور در هیئت‌مدیره یا ارکان نهادهای قضایی همچون کانون وکلا گفته بود: «اگر من بخوام نایب‌رئیس یا رئیس کانون یا قاضی دادگاه کانون یا عضو کمیسیون‌ها بشوم و بعد به دیگران بدهم و از این راه برای خودم شانی به وجود بیآورم، مسلما نمی‌توانم قدم مثتی برای کانون وکلا بردارم؛چراکه به دنبال ایجاد موقعیتی برای خودم هستم». او اما نقطه مقابل چنین رفتارهایی بود تا آنجا که به گواه آنها که تجربه همنشینی با استاد را داشتند، از خودش برای اعتبار کانون وکلا هزینه کرد. برای نمونه، وقتی از گوشه و کنار درخواست‌ها (شاید هم دستوراتی) بر عدم تمدید پروانه برخی از وکلای دادگستری به کانون وکلا روانه می‌شد، منوچهری که در آن دوران نایب‌رئیس کانون وکلای دادگستری مرکز را بر عهده داشت، این درخواست‌های غیرقانونی را کنسرای گذاشت و التعل‌بالتعل نص و روح ماده ۱۷ این‌نامه لایحه استقلال وکلای دادگستری مصوب ۱۳۳۲ را به اجرا درآورد. در آن ماده آمده بود: «از تاریخ اجرای این قانون هیچ وکلی را نمی‌توان از شغل وکالت معلق یا ممنوع نمود مگر به موجب حکم قطعی دادگاه انتظامی». شاپور منوچهری تا وقتی مسئولیت داشت از زیر پا گذاشتن اجرای این ماده جلوگیری کرد و در یک مورد خاص وقتی برخی درخواست‌ها مبنی بر تمدیدکردن پروانه وکالت نسرین ستوده به کانون وکلا رسیده بود (شاید یک‌تانه)، در مقابل این درخواست، بسیاری بر این اعتقادند که منوچهری از آن روز به بعد تنها به این دلیل در انتخابات کانون وکلای دادگستری مرکز در صلاحیت شد که زیر بار این موضوع نرفته بود.

آقای منوچهری هفته گذشته بر اثر خونریزی مغزی به کما رفت و مورد عمل جراحی قرار گرفت. وقتی خبر این موضوع رسانه‌ای شد، برخی افراد سعی در تکذیب‌کردنش داشتند، اما متأسفانه آنچه نباید اتفاق افتاده بود. آن‌طور که وکیل حمید جنتی در مراسم بدرقه دوست دیرینش بر به‌کمارفتن منوچهری صحه گذاشت. بسیاری امیدوار بودند این اتفاق پایان زندگی وکیل شریف را رقم نزند، اما تلاش پزشکان افاقه نکرد و دوشنبه هفدهم مرداد (مصادف با دهم محرم) خبر درگذشت استاد شاپور منوچهری مخابره شد و پیکرش پس از تشییع از مقابل کانون وکلای دادگستری مرکز در باغبان کلای کرمان در کنار همسرش و زنده‌یاد مرتضی ممیز به خاک سپرده شد. روانش مینوی باد!